

Jens Peter Jensen (V):

Det var hr. Askjær Jørgensen, der gerne ville sætte punktum med noget, der skulle slås fast. Det er rigtigt, at der er flere arbejdsløse i dag, end da lovgivningen begyndte, men det er også rigtigt, at der er flere beskæftigede, end da lovgivningen begyndte.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, det er rigtigt. I den offentlige sektor er der beskæftiget flere, men det er ikke en følge af egnsudviklingsloven.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen (V):

Det ejendommelige er jo, at selv om vi er i en periode med en stor registreret ledighed, er der beskæftiget flere også i dansk erhvervsliv, end der var på det tidspunkt, da denne lovgivning begyndte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til iværksættere (nystartere) [af Bolvig (RV) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 73. Fremsat 7/2 79).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Handelsministeren (Arne Christiansen):**

Tanken om, at det offentlige bør sætte noget ind på at gøre det lettere for folk, der ønsker at etablere en ny virksomhed, eller som nylig har etableret sig, er umiddelbart sympatisk. Her er jeg enig med forslagsstillerne. Det er heller ikke første gang, vi beskæftiger os med tanker af den art her i tinget. Jeg er også enig med forslagsstillerne i, at det er i samfundets interesse at give folk, der starter ny virksomhed, så gode vilkår som muligt for at få noget positivt ud af deres initiativ.

Man gør dog nok klogt i at erindre sig, at den typiske iværksætter er en mand med en idé, som naturligt nok ser med skepsis på, at nogen vil forsøge at blande sig i hans idé og fortælle ham, hvordan han skal bære sig ad. Derfor tror jeg ikke, at nye råd og sekretariater eller foranstaltninger, hvor iværksætteren skal registreres og godkendes osv., vil føre til flere etableringer. En iværksætterordning må bygge på en generelt positiv indstilling til det at etablere egen virksomhed og på princippet om tilbud og hjælp til selvhjælp.

Det er også klart, at benytter en iværksætter sig af tilbuddene fra det offentlige, må han være rede til at give det offentliges repræsentant en vis indsigt i, hvad de offentlige midler skal bruges til.

Når det nu foreslås, at man opretter et etableringssekretariat ved de teknologiske institutter i København og Århus, vil jeg gerne henvise til, at der allerede findes en etableringstjeneste på de to institutter. Denne etableringstjeneste har til opgave at rådgive og vejlede iværksættere og personer, der inden for de to sidste år har etableret egen virksomhed. Det er desuden meningen gradvis, efterhånden som det bliver økonomisk muligt, at supplere etableringstjenesten gennem en udbygning af de regionale teknologiske informationscentre til at dække hele landet. Disse regionale centre bemannes med teknisk, regnskabsmæssigt og afsætningsmæssigt sagkyndige, ligesom de kan trække på den fond af specialviden, der findes på de teknologiske serviceinstitutter. I kraft af denne specialviden har institutterne allerede i dag mulighed for at vejlede klienter om de forskellige erhvervsfremmende foranstaltninger, der findes.

Adgangen til lavt forrentede lån til iværksættere blev åbnet ved revisionen af håndværkerlåneloven i 1977. Heri fastsattes ud-

[Handelsministeren]

trykkeligt, at ansøgninger om etableringslån under håndværkerlåneordningen skal forhåndsvurderes af de teknologiske institutter, inden de indsendes til direktoratet for egnsudvikling.

Siden ordningens ikrafttræden i september 1977 og indtil udgangen af sidste år er der udstedt i alt 60 etableringslån til et samlet beløb af næsten 9,5 mill. kr. Det er min opfattelse, at systemet fungerer godt, og jeg tror ikke, det vil være hensigtsmæssigt at gøre de teknologiske institutter til finansieringsinstitutter. Det ville være at tildele institutterne en dobbeltrolle, hvis de nu skulle træffe afgørelse i lånesager. De teknologiske institutter bør bevare deres status som upartiske rådgivere.

Jeg tror heller ikke rigtig på ideen om et særligt etableringsråd. Vi har vel i forvejen rigeligt med råd, nævn og udvalg, og der er nok grund til at notere, at det rådgivende udvalg for håndværkerlåneordningen har en sammensætning, der ikke afviger stærkt fra det, det radikale forslag forestiller sig.

I forvaltningsretlig praksis har et råd imidlertid normalt en selvstændig stilling med besluttede myndighed og eget sekretariat. Jeg tror næppe, at bistanden til iværksættere alene kan retfærdiggøre, at vi skulle bygge et sådant nyt apparat op, når vi i forvejen har en veletableret låneadministration til rådighed.

Ved at prøve at gøre det attraktivt for de normalt antibureaukratiske iværksættere at benytte sig af offentlig bistand og lån, tror jeg netop, det er fornuftigt at lade indgangen til systemet gå gennem de neutrale institutter, som er vant til at rådgive mindre virksomheder, og som ikke har nogen bevilgende funktion.

Ideen om at udvide muligheden for at opføre kommunale industrihuse dukker op fra tid til anden. Her vil jeg gerne bemærke, at der intet er til hinder for, at personer eller selskaber, der opretter nye produktioner, kan leje eller købe erhvervsbygninger opført i henhold til egnsudviklingslovens § 9, når grundlaget for de pågældende virksomheder i øvrigt er acceptabelt. Der er da også en række eksempler på, at sådanne industrihuse er lejet eller købt af nyetablerede virksomheder. Såfremt der herudover skulle åbnes mulighed for etablering af rent kommunale industrihuse til iværksættere, er jeg bange for,

at dette ville blive til skade for de mindre velstillede kommuner, der ikke kan afse midler til sådanne foranstaltninger. For de kommuner, der magter sådanne byggeopgaver, vil disse huse blive et våben i konkurrencen med andre kommuner om at trække virksomheder til sig, og jeg føler mig ikke overbevist om, at der totalt vil blive skabt flere arbejdspladser.

Jeg må derfor nære store betænkeligheder ved dette forslag, som efter min opfattelse vil påvirke kommunernes indbyrdes konkurrence og dermed erhvervslivets lokaliseringvalg, uden at denne påvirkning er koordineret til en bredere anlagt erhvervspolitik, altså med landspolitisk sigte.

Jeg skal til slut nævne forslaget om at udbetale understøttelse i op til 6 måneder til arbejdsløse personer, der etablerer egen produktionsvirksomhed. Det har været forelagt arbejdsministeriet, som henviser til det bærende princip i arbejdsløshedsforsikringen, hvorefter det er en betingelse for dagpenge, at det pågældende medlem af arbejdsløshedskassen er ledig, dvs. uden arbejde. Da en iværksætter netop ikke vil være ledig, men vil arbejde med opbygningen af sin virksomhed, opfylder han ikke betingelsen for at få dagpenge. Af hensyn til konsekvenserne for forsikringssystemet har arbejdsministeriet meddelt mig, at man finder, at det ikke er muligt at ændre reglerne på dette punkt.

Ritt Bjerregaard (S):

Socialdemokratiet deler det radikale venstres ønske om at gøre noget for at støtte iværksættere eller nystartere, som man har kaldt det i forslaget. Vi føler os ikke overbevist om, at det radikale venstre med det forslag, der her er lagt frem, har fundet den rigtige løsning. Vi tror oprigtigt talt ikke, at det er nye bureaukratiske organer, der er mest brug for på dette område.

Vi vil gerne i udvalget være med til at drøfte nogle af de problemer, der er rejst. Vi vil gerne se på virkefeltet for de teknologiske institutter, og vi tror også – det afspejler forslaget vel delvis også – at der kan være et behov for de fornødne oplysninger til folk om de forskellige støtteordninger, vi har, og at det i særlig grad er gældende for mindre

[Ritt Bjerregaard]

virksomheder og mindre, nystartede virksomheder. Det vil vi gerne se yderligere på.

I øvrigt skal jeg nøjes med at henvise til de bemærkninger, handelsministeren har gjort.

H. C. Hansen (FP):

Det radikale venstre har her i beslutningsforslag nr. B 73 ønsket at give en speciel støtte til iværksættere, nystartere, ved at oprette et såkaldt etableringssekretariat. Det er en kendsgerning, at det eneste sted, pengene kan hentes til dette nye statsinitiativ, er hos de erhvervsfirmaer, som giver overskud, og hvor overskuddets størrelse er af en sådan art, at kapitalen i firmaet kan holde trit med inflationen. Det vil sige, at gode, veldrevne firmaer skal beskattes for at sætte deres konkurrenter i gang.

Efter fremskridtspartiets mening vil den mest effektive hjælp for erhvervslivet være den, at statens finanser omlægges, således at der sker store, drastiske besparelser på finansbudgettet og derefter en drastisk nedsættelse af skattetrykket.

Den vej, som folketingets flertal har betrådt med stadig øgede tilskud til erhvervsvirksomheder, tjener efter mit partis opfattelse kun til konkurrenceforvridning og yderligere fattig- og umyndiggørelse af befolkningen.

Nu skal jeg ikke give det radikale venstre nye ideer, dem kan hr. Bolvig sikkert selv fostre, men jeg må påpege, at dette sekretariat åbner store muligheder. Hvad med et halvårligt kursus afsluttet med en prøve, som skal bestås, eventuelt med en påfølgende autorisation for at få lov til at etablere sig?

Jeg behøver vel næppe slutte af med at sige, at vi fra fremskridtspartiets side ikke vil medvirke. Forslaget vil øge skattetrykket, og det vil forringe de veldrevne firmaers muligheder for at ekspandere.

Jens Peter Jensen (V):

Må jeg starte med overskriften »om støtte til iværksættere«. Det ord ligger ligesom ikke så let for tungen, og derfor laver man en parentes til dettes forklaring, »nystartere«. Det er der simpelt hen ikke noget der hedder. Der er ikke noget, der hedder nybegynder. Man er en begynder, man er en starter og ikke en nystarter, ellers må det jo have kikset

nogle gange. Der er altså ikke noget, der hedder sådan.

Dernæst vil jeg sige, at punkt 4 kan vi ikke acceptere, det er dette om arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi princippet i arbejdsløshedslovgivning må hvile på, at man er til rådighed for arbejdsmarkedet og kan anvises og modtage arbejde, og det kan man jo ikke, når man er travlt beskæftiget med at etablere sin egen virksomhed.

Vedrørende punkterne 1, 2 og 3, navnlig 1 og 2, er vinden fra Fyn vel en lille smule mildere end kulingen fra Samsø, så det vil vi godt se på i udvalget. Men jeg vil gerne sige det sådan, at det kan være, at udvalgsarbejdet viser, at vi skal prøve at løse disse ting i en større sammenhæng, bl. a. sammen med en revision eller en erstatning af de midlertidige erhvervsstøttelovgivninger, der findes. Intentionerne er utvivlsomt fra forslagsstillernes side båret af et rent og purt hjerte.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal blot bede hr. Jens Peter Jensen, når han går ind i sprogbrugen, sende en venlig hilsen til ministeren for skatter og afgifter. Ministeren for skatter og afgifter, hr. Anders Andersen, har lige udsendt et nyt cirkulære, hvori der tales om ubetinget tavshedspligt.

Kjelgaard (KF):

Det forslag, beslutningsforslag nr. B 73, som de radikale her har fremsat, er efter min mening et noget rodet og bureaukratisk forslag. Der er ingen oplysninger om, hvad en gennemførelse af hensigterne vil koste, men der er for mig ingen tvivl om, at det bliver dyrt. Hvor skal pengene komme fra? Hvor mange millioner kroner skal staten låne af befolkningen til en effektiv rente på over 20 pct. og genudlåne måske til halv pris? Hvad skal det store og sikkert tungt arbejdende etableringsråd foretage sig? Vurdere ansøgerens personlige forhold som omtalt under punkt 1? Finde ud af, om ansøgerne er i besiddelse af ildhu, gåpåmod og entusiasme? Vurdere om en iværksætter virkelig er idérig og talentfuld -- for at bruge nogle af de radikales egne udtryk? Jeg ville personlig betænke mig for at skulle igennem sådanne vurderinger af den forsamling, der er omtalt under punkt 2.

[Kjølgaard]

Teknologisk, regnskabsmæssig, afsætningsmæssig og juridisk assistance har nystartere eller igangsættere mange muligheder for at få allerede i dag via de teknologiske institutter som anført af ministeren, og disse institutter har været mange begyndere til stor hjælp, måske i samarbejde med deres banker eller revisorer, måske også gennem de forskellige organisationer, fabrikantforeninger, konsulentordninger, offentlige institutioner af forskellig slags og allerede eksisterende finansierungsordninger.

Der er ingen grænser for, hvor godt det kan blive, hvis staten yder lån til en lav rente, kommunerne bygger værksteder og fabrikker til en lav husleje og nystarteren samtidig også fra de offentlige kasser kan få udbetalt 6 måneders understøttelse. Jeg er lige ved at tro, at næsten alle arbejdsløse kunne få idé og lyst til at etablere egen virksomhed på disse vilkår, og så gad jeg nok se, hvor megen beskæftigelsesmæssig og måske især økonomisk krise man overvinder.

Det er muligt, at enkelte områder kunne forbedres, men det gamle ordsprog: hvad der kommer let, går let, gælder stadig væk. Det er mit indtryk, at de iværksættere, der virkelig vil noget, også gerne vil løbe en risiko og slet ikke vil bryde sig om at få det hele næsten foræret.

Vi har i det konservative folkeparti stor sympati for idérige personer, der vil og tør sætte noget i gang. Men som jeg allerede har sagt, finder vi, at det forslag, der her foreligger, er for kompliceret, de økonomiske konsekvenser er fuldstændig uoverskuelige, og vi vil derfor ikke kunne medvirke til en gennemførelse af forslaget i den foreliggende form.

Therkel Christensen (CD):

Også de tanker, der ligger bag dette forslag, har centrum-demokraterne sympati for. Vi tror dog ikke rigtig på nødvendigheden af at oprette såvel et etableringssekretariat som et etableringsråd. Umiddelbart finder vi ikke, at dette skulle være nødvendigt. Der findes i forvejen flere muligheder, såvel lokalt som centralt for at yde hjælp til nye virksomheder.

I øvrigt gælder de synspunkter, jeg fremførte under det foregående forslag, også for det foreliggende.

Forslaget om dagpenge efter arbejdsløshedsloven i op til 6 måneder under opbygning af egen virksomhed mener vi for det første ligger helt uden for denne lovs rammer, og selv om det ikke gjorde det, mener vi, at der nok heller ikke er den ringeste chance for, at noget sådant vil kunne samle flertal, især ikke så længe vi stadig diskriminerer de selvstændiges ægtefæller i forbindelse med arbejdsløshedsloven, og det agter man jo desværre, i hvert tilfælde fra venstres side, at fortsætte med, hvis vi skal dømme efter partiets ordfører under debatten i går om vort beslutningsforslag om ændring af disse forhold. Det, vi nok sammen med forslagsstillerne må glæde os over, findes i bemærkningerne, der ledsager forslaget. Der ser vi, at af 107 virksomheder, der er startet siden 1950, har de 100 klaret sig særdeles godt.

Vi tror altså ikke rigtig på forslaget, men vil fortsat gerne medvirke til at skabe de bedst mulige forhold for initiativrige nystartere.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal kort meddele, at vi ikke kan støtte forslaget. Det er igen et forsøg på at komme uden om de afgørende problemer, som er baggrund for arbejdsløsheden, nemlig planløshed og manglende kontrol, og derfor må vi sige, at dette kun vil forværre situationen. Vi kan ikke støtte forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan starte med at sige, at vi kan støtte en del af det, der står i dette forslag til folketingsbeslutning, og det er bemærkningerne. Jeg har læst bemærkningerne flere gange, og sådan set er der ikke spor i dem, som jeg er uenig i, men når vi så blader om på første side, hvor der står om selve det, man vil med folketingsbeslutningen, kan der være grund til at diskutere, om det er de rigtige ting, der står deri. Vi kan ikke sige, at vi kan medvirke til de ting, der står dér. Men som sagt vil jeg meget gerne fremhæve bemærkningerne, fordi jeg synes, at de er væsentlige og vigtige.

Dermed vil jeg også gerne sige, at jeg synes, det er godt, som jeg også sagde ved det foregående forslag, at vi får dette frem. Vi kan måske udtrykke det på den måde, at det-

[Inger Stilling Pedersen]

te forslag er med til at gøre opmærksom på nogle love, der allerede findes, og så kan vi måske i udvalget undersøge, hvordan de ordninger, der er i dag, fungerer.

Vi mener sådan set, at hvis dette bliver gennemført, vil vi få en masse efter vores mening unødigt administration, og vi vil gerne have undersøgt, om det er tilfældet. Men som sagt vil vi gå ind i en positiv udvalgsbehandling, og vi mener, at forslaget har sin berettigelse. Vi kan støtte bemærkningerne, men er ikke enig i formuleringen af selve forslaget til folketingsbeslutning.

Bolvig (RV):

Jeg ville virkelig ønske, at jeg var i stand til at overbevise ordførerne og folketingets partier om, at det forslag, vi drøfter i øjeblikket, er et virkelig godt forslag.

Vi har jo her i tinget ved så mange lejligheder drøftet, hvad vi kan gøre for at bringe flere i arbejde, idet vi vel alle erkender, at arbejdsløshedsproblemet er vores allerstørste problem. Det andet problem, vi så tit har drøftet, er vores gæld til udlandet, de økonomiske problemer, og her har vi fremsat et forslag, der slår to fluer med ét smæk. Det er en opmuntring til de mange mennesker, som er fulde af ildhu og gåpåmod, og som ønsker at starte egen virksomhed og produktion, og hvis vi hjælper dem, vil det også hjælpe på begge de andre områder.

I nedgangstider er der altid ekstra mange mennesker, der ønsker at starte egen virksomhed. Vi så det i 1930'erne. Mange af de virksomheder, som vi i dag er stolte over, og hvis produkter kan ses over hele verden, blev skabt i 1930'ernes krise. Og vi ser det nu. Der har ikke efter krigen været en sådan lyst til og ønske om at starte egen virksomhed som netop nu. Det er klart, at hver eneste virksomhed, vi kan være med til at inspirere og få i gang, vil ansætte et vist antal medarbejdere, og den produktion, der vil blive frembragt, vil enten kunne eksporteres eller kunne begrænse vores import.

Vi drøfter så ofte, skal vi sige utraditionelle forsøg på og forslag om at få nedbragt vores arbejdsløshed og begrænse vores gæld til udlandet. Jeg tror – det føler jeg mig personlig helt overbevist om – at der netop her er en mulighed. Hvis samfundet bliver i

stand til at få en chance for at inspirere disse mennesker, vil vi få det mangefold igen.

Det er også baggrunden for, at vi i bemærkningerne har nævnt den interessante undersøgelse fra Østjylland, hvor man har fulgt 107 virksomheder, der er startet siden 1950, og forbløffende nok konstaterer, at kun 7 er gået ned, mens de 100 andre fortsætter en produktion. Fælles for alle disse undersøgte virksomheder er, at de har haft overordentlig vanskelige startvilkår i dårlige lokaler og med meget vanskelige økonomiske forhold. Hvis vi havde givet dem bedre muligheder, er der ikke tvivl om, at de hurtigere var kommet i gang, hurtigere havde fået flere ansatte, hurtigere havde fået etableret en eksport osv.

Det, vi forestiller os, er altså en slags egnsudviklingslov netop for denne type mennesker. Derfor forstår jeg ikke, at f. eks. hr. Kjelgaard vrisser så voldsomt ad forslaget. Hvis jeg tager alle hr. Kjelgaards argumenter i betragtning, burde hr. Kjelgaard også vende sig imod egnsudviklingsloven.

Jeg mener ikke, dette er særlig bureaukratisk. Vi har jo netop de teknologiske institutter, der opererer i forvejen, og Jysk teknologisk Institut har interessant nok, netop fordi der er flere og flere nystartere, etableret egen afdeling til at hjælpe nystarterne, og så var det naturligt netop at lægge sekretariatene ved de teknologiske institutter, som vi har i forvejen, og som gennem deres forlængede arme, de teknologiske informationstjenester, meget let kunne komme i kontakt med folk rundt omkring i samfundet, som ønsker at starte egen produktion og egen virksomhed.

Det skulle ske på basis af en produkt- og personbedømmelse. For det er da rigtigt, som flere ordførere har været inde på, at vi har fantastisk megen viden til rådighed i det danske samfund for erhvervslivet. Der er så mange, der siger, at regeringerne har ført sådan en erhvervsfjendtlig politik. Det er ikke rigtigt. Der er få samfund, som har så megen viden, der står til rådighed for erhvervslivet, som det danske, teknologisk og økonomisk rådgivning, konsulentbistand og hjælp. Men der er én gruppe, der ikke ret let kan få andel i denne viden, og det er netop den gruppe, vi her forsøger at hjælpe ved at lave en slags egnsudviklingslov for dem, nystarterne, folk med ildhu og gåpåmod, de fantasirige mennesker, som vi har hårdt brug

[Bolvig]

for i øjeblikket. De har jo netop ikke flerårige regnskaber at kunne forelægge, og derfor, hr. minister, er det den rene undtagelse, når den slags nystartere eller iværksættere kan få¹ egnsudviklingsstøtte til at flytte ind i industrihuse. Det forekommer, hvis de mennesker, der står bagved, er økonomisk overordentlig velfunderede, men sådan generelt er det ikke muligt. Først når man har haft produktion nogle år, kan man få egnsudviklingsstøtte. De kan få en vis håndværkerstøtte – for håndværkerstøtten til de små er rentesatserne i øvrigt højere end for egnsudviklingsstøtten til de store – men igen, de har ikke regnskab og baggrund for at kunne virke.

Jeg synes netop, at folketingset har fået bevis på, at det, jeg siger her, er rigtigt, ved at vi i 1977, som også fremhævet af ministeren, fik indført, at håndværkerstøtten nu er udvidet til også at gælde iværksættere og nystartere. Det har været en stor succes, så stor, at pengene var opbrugt 1. oktober, og man har desværre måttet anmode regeringen om at stille flere midler til rådighed, hvad regeringen ikke ville. Netop i kraft af, at disse iværksættere har en mulighed for dog til en vis grad at få håndværkerstøtte, har vi, som også ministeren sagde, set, at nye produktioner er skudt op. Om også staten skulle tage visse tab ved, at nogle virksomheder ikke kunne fortsætte, er jeg aldeles overbevist om, at vi hjælper os selv særdeles godt, hvis vi hjælper netop denne gruppe af virksomheder.

Ministeren sagde, at det var til skade for de små kommuner, hvis man sådan gav kommunerne lov til at bygge industrihuse, det ville forrykke konkurrenceevnen. Nej, hr. minister, efter de normale principper i egnsudviklingsloven kan man jo kun få lov til at bygge den slags industrihuse, når man har en lejer, og det samme ville være tilfældet her. Kommunen kunne først få lov til at bygge dette industrihus, når man stillede med en lejer, som var person- og produktbedømt af etableringssekretariatet, og det er ikke en omfattende affære, for vi har jo de teknologiske institutter.

Jeg vil gerne takke de ordførere, som støttede forslaget, og håbe, at den udvalgsbehandling, som nu skal foregå, vil vise udvalgsmedlemmerne, at hvis staten tør tage chancen og sige: nu vel, vi vil virkelig forsøge at lave en fordelagtig lovgivning, der vir-

kelig hjælper disse mennesker, som agter at starte egen produktion, i gang, vil vi opdage, at det vil have en fantastisk gavnlig virkning netop på de to områder, som jeg nævnte før. Jeg har håb om, at det vil lykkes, og takker de ordførere, som støttede forslaget.

Kjelgaard (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Bolvig, at jeg vrisser aldeles ikke på noget tidspunkt. Tværtimod er jeg sædvanligvis meget venlig og forstående også over for hr. Bolvigs synspunkter. Det, jeg fremførte, var realistiske betragtninger, og jeg stillede hr. Bolvig en række spørgsmål, som hr. Bolvig tilsyneladende ikke ville eller ikke kunne svare på. Hvad koster det at gennemføre forslaget? Hvad skal rådet foretage sig? Og forskellige andre spørgsmål. Jeg ved ikke, om jeg må bede hr. Bolvig vrisse nogle svar på de spørgsmål.

Bolvig (RV):

Det kan jeg da godt svare hr. Kjelgaard på. Jeg håber, det kommer til at koste ualmindelig mange penge, jo flere jo bedre, for hvis jeg har ret i, at der er en så stor interesse for det, således at staten virkelig ved en sådan egnsudviklingsstøtte for nystartere virkelig kommer til at bruge mange penge til at begynde med, er det helt indlysende, at vi derved får skabt ekstraordinært mange arbejdspladser, og det er jo det, der er det væsentlige. Hvis der derimod, mod min forventning, ikke vil være interesse for dette forslag, vil det ikke komme til at koste ret meget, for så er der ikke ret mange, der vil henvende sig om at få den slags egnsudviklingsstøtte, altså tilskud og lavt forrentede lån. Men jeg håber og tror, at det vil blive kostbart, for jeg tror helt sikkert, at der er overordentlig mange mennesker, som lige mangler den opmuntring og det skub til at sætte en produktion i gang. Men så er hr. Kjelgaard også nok klar over, at vi sparer penge på mange andre områder.

Vi har fortvivlende brug for nye ideer til at bekæmpe arbejdsløsheden, og derfor håber jeg også, at fru Ritt Bjerregaard vil se meget velvilligt på dette, for fru Ritt har jo selv som minister været med til at sætte en masse nye ting i gang. Hvis vi ikke eksperimenterer og tør tage nye muligheder og nye synspunk-

[Bolvig]

ter frem, kommer vi til at hænge i den fastlåste situation med arbejdsløshed. Jeg tror, det virkelig vil være et bidrag til at nedbringe arbejdsløsheden meget væsentligt, uden at vi belaster betalingsbalancen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks Skibskreditfond [af Kallesøe (KF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 94. Fremsat 15/2 79).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Den interesse, vi alle naturligt må have for vort store valutaskabende søfartserhverv og dets vilkår, gør det naturligt for mig temmelig grundigt at belyse erhvervets situation.

I slutningen af december sidste år og i januar i år har jeg haft en række drøftelser med de to rederiforeninger om rederinæringens vanskelige forhold, og i forbindelse hermed kom rederiforeningerne hver for sig med forslag om midlertidig henstand for afdragsbetaling til Skibskreditfonden.

Danmarks Rederiforening foreslog en generel ordning, hvorefter der sker en 2 års udsættelse med afdragene til Skibskreditfonden. Danmarks Rederiforening lagde vægt på det generelle i en sådan ordning i modsætning til en selektiv ordning med hensynta-

gen til de enkelte rederiers økonomiske forhold og overlevelsessevne.

Rederiforeningen af 1895 stillede forslag om en refinansierings- eller henstandsordning for coasterrederierne afdragsforpligtelser over for Skibskreditfonden, eventuelt på individuel basis. Begge foreninger anmodede om, at danske rederier fik fri adgang til optagelse af driftslån i udlandet.

På denne foranledning afholdtes der i slutningen af december 1978 og i begyndelsen af januar 1979 møder i handelsministeriet med Nationalbanken og Skibskreditfonden. På disse møder forelagde Skibskreditfonden bl. a. en redegørelse for behandlingen af alle modtagne henstandsansøgninger for de skibe, der er belånt i fonden, såvel beløbsmæssigt som tidsmæssigt, samt en redegørelse for de forfaldne terminsydelser i de førstkomende 2 år med disses fordeling på renter og afdrag samt på rederier. Vi orienteredes også om Skibskreditfondens hidtil fulgte praksis med vurdering og bevilling af henstandsansøgninger, og endvidere redegjordes der for Skibskreditfondens opbygning og de følgende begrænsede muligheder for bevilling af henstandsordninger uden tilførsel af økonomiske ressourcer.

Det fremgik af det materiale, vi her behandlede, at der i henhold til allerede udbetalte lån og tilbudte lån primo 1979 i de kommende 2 år af danske rederier afdrages i alt 2,3 mia kr. En generel moratorieordning, f. eks. omfattende afdrag i 1979 og 1980, ville således kræve et betydeligt beløb, som Skibskreditfonden af hensyn til fondens forpligtelser over for obligationsejerne jo måtte fremskaffe, hvilket ikke vil kunne finde sted uden bistand fra staten eller Nationalbanken, eventuelt gennem at Hypotekbanken optog lån i udlandet. Det må tages i betragtning, at af de nævnte afdragsforpligtelser på 2,3 mia kr. hidrører 1,6 mia kr. fra nogle få store rederiers afdragsforpligtelser.

Selv om skibsfartskonjunkturerne er ugunstige, synes der ikke i øjeblikket at foreligge en så presset situation, at det kan motivere en statsstøttenstand med afdragsforpligtelserne for disse store og velkonsoliderede selskabers vedkommende. Hertil kommer, at der ved den nye skibslåneordning for nye kontrakter er åbnet mulighed for fornyelser af flåden på meget gunstige vilkår og da ikke